

Darbs ar literāru tekstu

1. uzdevums.

Lasi fragmentus no literārajiem darbiem un atbildi uz jautājumiem!

Zoļi Sagas romāna *Meitene tīmeklī* fragmenti (emuāra ieraksts)

Sveiki, mīlie!

Atceros, ka solīju nākamreiz uzrakstīt kaut ko vieglāku. Bet ir kaut kas, ko man noteikti vajag jums izstāstīt...

Bērnībā man bija mētelis. Mētelis man ļoti patika.

Koši sarkans ar spožām, melnām pogām. Pogas izskatījās kā mazas rozītes.

Mētelim bija arī kažokādas apkakle un aproces.

Kad es mēteli uzvilku, jutos kā princese no kādas tālas un aukstas zemes, piemēram, Krievijas vai Norvēģijas. Norvēģijā taču ir auksts, vai ne?

Es mīlēju to mēteli tik ļoti, ka vilku mugurā visur un vienmēr. Vilku mēteli pat tad, kad sāka kļūt siltāks.

Kad kļuva pavisam karsts, es nenoliku mēteli skapī. Visu vasaru tas karājās uz krēsla atzveltnes, lai būtu redzams katru dienu.

Nākamajā ziemā mētelis jau šķita diezgan mazs. Taču man bija vienalga, jo dzīve bez mēteļa nebija iedomājama.

Trešajā ziemā es biju izaugusi tik liela, ka vairs nespēju aizpogāt pogas.

Mamma paziņoja, ka man vajadzēs jaunu ziemas mēteli. Es biju satriekta. Taču pēc kāda laiciņa iemīļoju jauno mēteli. Mētelim nebija pogas kā rozītes un nebija kažokādas apkakles. Toties mētelis bija skaistā zilzaļā tonī kā jūra. Pēc kāda laiciņa vecā mēteļa kažokādas apkakle jau likās mazliet muļķīga. Mētelis vairs nešķita īsti mans. Tāpēc es ļāvu mammai mēteli aiznest uz labdarības veikalu.

1. Uzraksti *Meitenei tīmeklī* komentāru!

Komentārā

ietver atbildes uz šādiem jautājumiem:

- Vai iespējams salīdzināt novalkātas drēbes ar draudzību?
- Vai draudzība var apnikt? Pamato savas atbildes!

Tagad, esot kopā ar vienu no savām labākajām draudzenēm, man rodas sajūta, ka mēs vairs nederam viena otrai.

Viss draudzenes teiktais man šķiet ļauns un aizvainojošs. Viss, ko draudzene dara, šķiet egoistisks un bērnišķīgs.

Sākumā es vainoju sevi. Domāju, ka varbūt es kaut ko daru nepareizi.

Taču tad man ienāca prātā doma: “Varbūt reizēm draudzība līdzinās apgērbam?” Kad draudzībā vairs nejūtamies ērti, tas nav tāpēc, ka esam kaut ko izdarījuši nepareizi. Tas tikai nozīmē, ka esam no draudzības izauguši.

Esmu nolēmusi, ka vairs necentīšos iespīlēties draudzībā. Šāda draudzība mani žņaudz. Ļaušu draudzenei iet. Es draudzēšos ar tiem, kuru sabiedrībā jūtos labi.

Kā ir jums?

Vai jums ir draugi, kurus jūs esat pārauguši? Padalieties komentāros...

Meitene tīmeklī pamet tīmekli...

(72.–74. lpp.)

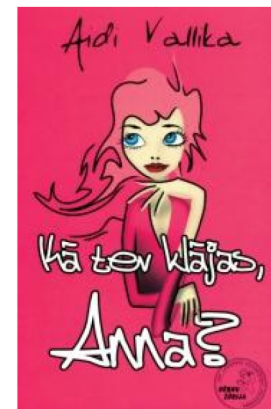
3. Novērtē arī savu labāko draugu vai draudzeni!

4. Kuram šis darbs būtu interesants? Pamato savu viedokli!

Aidi Vallika. *Kā tev klājas, Anna?*

Anna mātes dienasgrāmatā ir izlasījusi par mātes jaunību. Anna dienasgrāmatā ir arī uzzinājusi, ka Annas tēvs nemaz nav viņas īstais tēvs. Anna ir ļoti apvainojusies un dusmīga uz saviem vecākiem. Tāpēc Anna nolemj aizbēgt no mājām. Mājvietu piedāvā klasesbiedrene Rēna. Tā ir Rēnas nesen nomirušā vectēva māja. Negaidīti pievienojas arī draudzene Rita.

Atceries, kā literatūrā dēvē viena cilvēka samērā ilgu, nepārtrauktu runu! Saruna var būt ar sarunbiedru vai ar sevi. Saruna ar sevi bieži notiek tikai domās.

Nauda ir tādēļ, lai to tērētu. Nav vērts to tāpat vien turēt. Un vispār – dzīvei ir jābūt dzīvošanas vērtai. Citādi dzīvei vispār nav jēgas. Bet tu uztraucies par katru lietu. Nevar taču tikai skopoties un raustīties. Dzīve ir jābauda. Par to man nebija, ko teikt. Tomēr iekšēji man īsti nepatika. Ja Rita tā turpinās, drīz būs galā mana slepenā naudas rezerve. Sākām pamazām virzīties atpakaļ uz savu namiņu. Rita aizsmēķēja. Turpat uz ielas. Un uz vietas bija klāt jauns piedzīvojums. Kaut kādi puisi pienāca paprasīt mums cigaretes. Rita devīgi izsniedza visiem trim. Tie tipi sāka prašņāt, kas mēs esam. Rita tik pļerkstēja! Es gan neko neizrādīju. Tomēr tāda lietu kārtība man ne sevišķi patika. Es būtu vēlējusies, lai par manu uzturēšanos šeit zina visai maz cilvēku. Bet ko Rita! Ilgi un dikti skaidroja, kur mēs dzīvojam, kādā mājā un kā tur nokļūt. Beigās Rita jautāja, vai šeit, Vezu, vakarā ir kur aiziet. Stulbene. Mēs taču jau zinājām, ka Vezu ir kaut kas līdzīgs naktsklubam vai diskotēkai. “Septītās debesis”. Puisi bija vietējie, dzīvoja Vezu un zināja stāstīt visai daudz. Mēs sarunājām, ka satiksimies ar viņiem vakarā un mēģināsim tikt iekšā naktsklubā. Tagad arī es biju iedegusies. Nebija jau tie puisi tik aizdomīgi. Tik sākumā tā šķita. Puisi bija pilnīgi normāli. Un beidzot viens baļļuks būs tik ilgi, cik pati gribu. Tādā vietā, kur pati gribu. Ar tādiem džekiem, ar kuriem pati gribu. Tas patiešām bija kaut kas pacilājošs. Sajutu brīvības garšu. Pirmo reizi varēju dzīvi baudīt tā, lai nebūtu jābaidās no mātes apkaunojošās ierašanās.

(..)

Ap sešiem ieradās Rēna un Ketlina. Meitenes bija pat paņēmušas līdzī ēdienu. Malači skuķi! Abas stenēja zem smagajām mugursomām. Rēnu un Ketlinu vētraini sveicām, piedāvājām šokolādes konfektes un atlikušo džintoniku. Uzreiz izstāstījām, ka jau iepazināmies ar kaut kādiem vietējiem puisiem un ka vakarā esam uzaicinātas uz klubu. Šī ziņa ļoti patika arī Rēnai un Ketlinai.

“Ieradāties uz visu nedēļas nogali!” Rēna un Ketlina priecīgi paziņoja.

Palīdzējām Rēnai un Ketlinai izkrāmēt mantas. Bijām sajūsmā par atvesto desu, sviestu, sieru, lielajām kolām, maizi, smalkmaizītēm un kafiju. Bijām bagātīgi apgādātas ar ēdamo. Un vēl jau bija palikuši arī mani pārtikas krājumi. Tūlīt ēdām vakariņas. Vakariņās bija vesels sviestmaižu kalns.

1. Kāda ir tava izpratne par brīvību? Ko tu sev atļautu tad, kad tev nebūtu vecāku uzraudzības?
2. Kurus 3 soļus tu veiktu, ja nonāktu līdzīgā situācijā kā Anna? Uzraksti šos soļus!
3. Ko šādā situācijā justu vecāki? Uzraksti 5–7 teikumu garu mātes vai tēva monologu!
4. Vai piekrīti Annas uzskatam, ka Rēna un Ketlina ir superdraudzenes?

Rēnai un Ketlinai bija ļoti daudz pilsētas jaunumu. Šie jaunumi mani uz īsu brīdi darīja stipri nemierīgu. Pirmkārt, šodien bija notikusi ārpuskārtas audzināšanas stunda. Stundā skolotāja bija likusi atzīties, vai kāds nezina manu atrašanās vietu. Ja kāds zina, jāpasaka skolotājai vai jāpiezvana manai mātei. Skolotāja bija izdalījusi zīmītes ar manu vecāku tālruņu numuriem. Gan klases audzinātāja, gan vecāki ir šausmīgi noraizējušies par mani. Par laimi, viņi vismaz nedomā, ka esmu nolaupīta. Pašlaik skolotājas un vecāku galvenais pieņēmums ir tāds, ka es pati esmu aizmukusi un kaut kur slēpjos. Gluži pareizs pieņēmums! Ritu un Ketlinu skolotāja pēc stundas vēl izjautāja atsevišķi. Bet Rēna un Ketlina bija turējušas muti ciet. Skolotāja nav ticējusi, ka abas neko nezina. Veselu stundu skolotāja runājusi tikai ar Rēnu un Ketlinu. Par laimi, pa tukšo. Ketlina beigās vienkārši bija sākusi raudāt. Tad meitenes palaistas. Un, protams, mani vecāki vēl ceturtdienas vakarā bija iegriezušies gan pie Rēnas, gan pie Ketlinas. Mani vecāki bija runājuši ar meitenēm un meiteņu vecākiem. Kā vecāki bija meitenes tirdījuši! Neviena neticēja, ka Rēna un Ketlina par manu pazušanu nekā nezināja. Pēc visa šī Ketlina bija sastrīdējusies ar savu māti. Man Ketlina teica, ka otru reizi pārrunas ar maniem vecākiem vairs nepārdzīvos. Rēnai klājies vēl grūtāk. Rēnas tēvs apsolījis sadot viņai ar siksnu, ja tomēr Rēna kaut ko zina. Bet galvenais ir tas, ka manas superdraudzenes visu šo nopratināšanu laikā nav pat iepīkstējušās. Rēna un Ketlina stūrgalvīgi bija palikušas pie teiktā. Pēdējo reizi meitenes mani redzējušas trešdien lielajā starpbrīdī, kad kāvos ar Ritu. Vai man nav fantastiskas draudzenes? Kam vēl būtu pacietība turēties pretī manas mātes uzbrukumiem? Jutos vienlaikus gan priecīga, gan nedaudz skumja. Mātes tomēr bija drusku žēl. Gan jau viņa baidās par mani. Māte domā, ka mani var nolaupīt, izvarot vai pat nogalināt, ja neesmu viņas uzraudzībā. Kādreiz vajadzētu viņai aizrakstīt. Vai nosūtīt telegrammu. Protams, no kādas citas vietas, nevis Vezu.

(89.–90. lpp.)

5. Kurās situācijās tu atklātu tev uzticētu slepenu informāciju? Kurās situācijās tu noslēptu tev uzticētu slepenu informāciju?

6. Kā tu ieteiktu rīkoties Annai?

Šī diena bija garākā manā mūžā. Es nezinu, kāpēc Villems nebrauca un nebrauca. Vēl nekad dzīvē nebiju tik daudz domājusī. Nekas jau cits man neatlika! Katra jauna doma briesmīgāka par iepriekšējo. Baidījos no nakts un vientulības. Baidījos uz visiem laikiem palikt šajā šausmīgajā lielajā mājā.

Bija jau vakars, kad Villems ieradās.

– Nu kā te klājas? Paraustīju plecus.

– Nedaudz te sakārtoju. Nekā sevišķa. Biju pastaigāties.

– Un kāda ir sajūta?

Blenzu zemē un nekā neteicu. Kāda var būt sajūta, kvernot šeit vientulībā? Lai padomā pats!

– Zini, mans mobilais pazudis.

– Patiešām! Vai tu rūpīgi izmeklēji?

– Protams. Es domāju, kāds to būs paņēmis līdzī.

– Savu naudu no Anti taču arī nedabūji?

– Nē. Pašās beigās vairs nepaspēju paprasīt. Tas viss notika tik ātri. Viņi jau bija aizgājuši.

Tikai tad atcerējos. Un tad es atklāju, ka arī mobilais ir pazudis.

Villems nezināja, ko sacīt. Villems tikai nošūpoja galvu.

– Ja kādreiz satikšu Ritu, varēšu viņai apjautāties, – mākslīgi bezrūpīgi izgrūdu.

– Vai nu viņa tev ko teiks! Turklāt tu nevari būt tik pārliecināta, ka to paņēma tieši Rita. Te bija pietiekami daudz arī citu! No gaisa grābtām apsūdzībām nav jēgas.

– Tēju gribi? – jautāju.

– Uzvārīsim, – viņš piekrita. Mani uztrauc tas, ko tu darīsi tālāk, – Villems neuzbāzīgi bilda. – Negribu tevi aizvainot. Taču es nespēju iztēloties, kā esi iedomājusies veidot turpmāko dzīvi. Tu arī noteikti esi par to domājusī.

Pamāju.

7. Kādi varētu būt iemesli, kāpēc Anna palikusi viena? Izsaki savas prognozes!

8. Cik nepieciešama Annai ir Villema klātbūtne un saruna ar viņu?

9. Kuri sarunā lasītie vārdi liek tev padomāt par savu dzīvi? Pārrunāji tos klasē!

10. Cik viegli vai grūti ir pieņemt atbildīgus lēmumus, izvēlēties? Pastāsti par savu pieredzi!

11. Pārrunāji klasē, kuriem lasītājiem varētu būt piemērots šis darbs!

– Neko izdomājusi gan neesmu, – tūlīt atzinos.

– Kāpēc tev tas telefons vispār ienāca prātā? Tu taču šeit telefonu neesi daudz lietojusi? – Villema skatiens bija pētīgs un nopietns.

– Vienkārši iešāvās galvā, kādā panikā var būt māte un tēvs. Ja nu tēvs un māte domā, ka esmu jau mirusi. Iedomājies, cik ilgi es jau esmu pazudusi. Kļuva viņu žēl. Es iztēlojos, ka viņi varbūt skumst.

– Varbūt? Noteikti skumst! Par to tu vari būt droša. Un tu viņiem gribēji dot zīmi, ka esi sveika un vesela?

Svārstījos. Tad bezpalīdzīgi bildu:

– Es nezinu. Laikam neuzdrīkstos. Es jau tāpat esmu tēvu un māti par daudz sāpinājusi. Varbūt ir labāk, ja viņiem esmu mirusi.

– Gatavā muļķe, – nopūtās Villems, taču nebūt ne dusmīgi. – Man pašam gan nav neviena bērna. Taču man nez kāpēc ir sajūta, ka pat stulbības sastrādājis bērns ir labāks par mirušu bērnu. Vai tu pati saproti, cik daudz egoisma ir tavā pašreizējā egoismā?

– Kādā ziņā?

– Tādā ziņā, ka tu te tupi jau vairākas nedēļas no vietas. Tu ņerksti par problēmām, ko pati sev esi radījusi. Bet visas šīs nedēļas tavi vecāki tevi varbūt ir uzskatījuši par mirušu un apraudājuši. Tavi vecāki absolūti nezina, kur tu esi un ko dari, un vai tu vispār esi dzīva. Un tad tās, manuprāt, ir lielākās mocības, kādas cilvēkam vispār var būt. Tu vari izbeigt šo situāciju. Izveigt viņu skumjas.

(..)

– Okei! Atstāšu tevi domājam. Vienalga, ko tu līdz rītam izlemsi. Man tur vairs nebūs nekas piebilstams. Tā arī paliks. Arlabunakti!

– Tik vienkārši gan, ko? Atliek vien pateikt, ka jāizlemj. Un otram tūlīt jāzina, ko darīt.

(203.– 207. lpp.)

Lasi visu darbu, ja vēlies noskaidrot:

- cik patiesi ir Annas draugi;
- kādu pieredzi var gūt no grāmatas.

Šīna Vilkinsone. *Es joprojām krītu*

Estere

Tētis jautā uzreiz. No skolas piebraucamā ceļā iegriežoties lielajā satiksmes straumē, viņš saka: “Paklau, Estere! Es zinu, ka tev tas zēns patīk.”

– Tēt, tā nav tava darīšana!

Mums jāapstājas pie sarkanās gaismas. Tētis bungo ar pirkstiem pa stūri.

– Es zinu, ka tava vecuma meitenēm ir puisi. Kāpēc gan ne? Bet būtu labi, ja tas nebūtu tieši šis puisis.

– Tu nevari man aizliegt ar viņu tikties! – es izklausos pēc niķīga bērna.

Mašīnas atsāk braukt. Tētis atlaiž sajūgu.

– Varbūt arī ne. Bet es varu tevi mudināt skatīties augstāk par puisi no audžuģimenes. Par puisi ar tādu – nelaimīgu pagātni. Šis puisis ir nācis no Belfāstas skarbākās skolas.

Viņa vārdu netaisnīgums man sāp.

– Tēt, tu runā tā, it kā nokļūšana audžuģimenē viņu būtu padarījusi par pilnīgi citas sugas pārstāvi. Ja ar tevi un mammu notiktu kaut kas slikts! Es arī pēkšņi varētu nonākt audžuģimenē. Viņa mamma nomira pavisam nesen.

– Vai to viņš tev teica?

– Ko tu gribi sacīt? – manī sāk urbties sīks, auksts šaubu tārpiņš. – Tā ir taisnība. Janvārī.

– Un viņš tev teica, ka tāpēc nonācis audžuģimenē?

– Jā, protams! Kāpēc tad?

– Aā...

1. Kā tu raksturotu Esteres attiecības ar tēvu? Kuri vārdi par to liecina?

2. Tekstā vairākās vietās minēts vārds “tārps”. Izskaidro, kā tu šo vārdu saproti! Kuras vietas tekstā liek nojaust, ka *tārps sācis darboties*?

Tārps kļūst lielāks un aukstāks. – Tēt, ko nozīmē tas aā? Tēvs iegriežas Pelgreivas lokā. Tēvs neko nesaka. Tad mēs piebraucam pie mūsu mājas. Viņš aptur mašīnu, novelk rokas bremzi un noklikšķina drošības jostu. Tētis pagriežas pret mani un gluži laipni saka: – Paklau, Estere! Es esmu garīgās aprūpes vadītājs. Man ir pieejama informācija. Konfidenciāla jeb slepena informācija. Tārps pārāug par milzīgu, ledussaltu čūsku. Es ar pūlēm noriju siekalas. Es pūlos, lai mana balss skanētu normāli. – Nu un? – Es nedomāju, ka Lūks ir bijis ... pavisam ... godīgs pret tevi. – Ko tu gribi teikt? Tēt, es uzticos Lūkam. Tētis pastiepas un no aizmugures sēdekļa paņem savu portfeli. – Es nedrīkstu izpaust slepeno informāciju. Tu jau to zini. Lai nu kā – viņš gudri piebilst – tu saki, ka viņam uzticies. Tad jau tev nav iemesla uztraukumam, vai ne? Uz to man nav atbildes. (74. –75. lpp.)	3. Iesaisties klases diskusijā! • Kādi ir tavi vērojumi par vecāku ietekmi uz draugu izvēli? • Kāpēc vecāki reizēm neatbalsta draugu izvēli? • Vai ir svarīgi, kādā ģimenē ir uzaudzis tavs draugs? 4. Iedomājies sevi pēc daudziem gadiem! Kā tu iedrošināsi vai mācīsi savu bērnu draudzēties?

Lūks

Istabā kāds ir. Visu šo laiku esmu domājis, ka viņš ir miris. Bet es esmu kļūdījies.

Tu domāji, ka esi ticis prom no tā.

Tu domāji, ka esi ticis prom no manis.

Manā gultā. Kā čūska apvijies ap manām kājām. Es lokos, spārdos. Bet ar to nepietiek. Balss skan arvien tuvāk. Manu kaklu skar silta elpa. Telpa ap mani kļūst arvien šaurāka. Sienas ir mīkstas, kad tām pieskaros. Kad sienas atstumju, tās atplūst atpakaļ. Un sienas man neļauj elpot.

Kad tas tiks līdz manai galvai, es miršu. Tu neesi pelnījis dzīvot.

Cenšos ieelpot. Es cīnos, lai tiktu pie pilnas apziņas. Es atgrūžu briesmoni, kas cenšas mani nospiest. Spārdu čūskas, kas apvijušās ap manām kājām.

Tā ir dūnu sega.

Esmu gultā, nomodā. Esmu sviedros izmircis, sapinies segā. Mute man ir izkaltusi. Es nespētu neko norīt. Taustos pēc naktslampiņas. Roka drebot slīd pār sīko slēdzīti. Beidzot es slēdzīti nospiežu. Maiga gaisma telpu pārvērš atpakaļ man pazīstamajā guļamistabā. Ieskatos telefonā. 3.24 no rīta. Paņemu glāzi, kas stāv pie gultas. Noriju malku ūdens un atkal apguļos. Sirds man dauzās. Elpa man raustās. Tas nav pa īstam.

Bet ir.

Nedrīkstu likties gulēt, jo tad es to atkal izjutīšu. Man jāpaliek nomodā. Pieceļos sēdus. Es ar skatienu meklēju kaut ko, kas varētu saistīt manas domas. Blakus lampai stāv grāmata "Ir maiga nakts". Kad sāku dzīvot pie Helenas, mani mocīja murgi.

– Vienmēr turi grāmatu pie gultas – Helena teica. – Grāmata labāk par visu novērš citas domas. Grāmata palīdz atkal aizmigt.

1. Atceries brīžus, kad neesi varējis aizmigt vai esi murgojis! Dalies savā pieredzē!

2. Kas varētu būt noticis Lūkam? Kādu informāciju mums sniedz izceltās teksta daļas? Izsaki prognozi, pamatojoties uz lasīto tekstu!

3. Kā autorei izdevies atklāt Lūka domas? Lasi uzmanīgi!

4. Kāda ir fragmenta noskaņa? Kāpēc?

Man bija 11 gadi. Un tas palīdzēja. Tagad vairs nelīdz. Vārdi dejo apkārt un mani ķircina. Arī tad dejo apkārt, kad koncentrēju uzmanību uz vārdiem. Vārdi iespiežas tikai manu smadzeņu pašā priekšpusē. Pārējās smadzeņu daļas svārstās no atmiņām par sapni uz neatmiņām par ballīti.

Tu to nedarītu.

Neliedzies, Lūk, tu taču zini, ka tu to gribētu!

Tu neesi pelnījis dzīvot!

Kāda klusāka balss grib, lai es sadzirdu. Tu zini, kur es esmu, dēls. Sandra ir tepat blakus.

Varētu iet un Sandru pamodināt.

Un pēc tam? Ko es Sandrai teiktu? Ko Sandra darītu?

Ko kāds vispār varētu darīt?

Varbūt es justos daudz labāk, ja būtu iedzēris zāles. Tāpēc es nevaru gulēt. Man šķiet, ka es krītu. Murgs atgriežas, kad aizveru acis.

Es sevi muļķoju. Zinu, ko nozīmē šis murgs.

Bet pieceļos un atveru naktsгалdiņa atvilktni. Tur ir tabletes pavisam vecam večukam domātā kastītē. Zāles man pagādāja Sandra. Sandra kārtīgi tabletes saskaitīja, lai katru dienu varu iedzert 2. Svētdienas vakara, pirmdienas un otrdienas tabletes es neesmu iedzēris. Ir trešdiena. Vai varbūt vēl skaitās otrdiena? Es paņemu otrdienas tabletes. Bet pirmdienas neizdzertās tabletes tagad izskatās slikti. Tāpēc iedzeru arī pirmdienas tabletes. Un svētdienas vakara tabletes. Varbūt tabletes ļaus man aizmigt.

Vienā mirklī es nolemju iedzert visas tabletes.

Trešdienas tabletes.

Ceturtdienas tabletes.

Lasi visu darbu, ja vēlies uzzināt:

- vai Esterei un Lūkam izdosies sadraudzēties;
- vai Lūks spēs atrisināt savas problēmas!

5. Pārrunāji klasē, kuriem lasītājiem šis darbs varētu būt piemērots!

Pieeju pie loga. Atbalstu galvu pret vēso stiklu. Nezinu, cik ilgi tā stāvu. Iela ir klusa. Kad aizveru acis, ielas ugunis turpina mirgot manā galvā.

Ielas ugunis.

Laumiņu gaismiņas.

Piektdienas tabletes.

Kakls sūrst. Sestdienas tabletes nevaru norīt. Vajag vairāk ūdens. Iestreipuļoju vannasistabā. Uz pakaramā karājas sarkanraibs dvielis. Sandra dvieli šodien pārnesa no veikala. Dvielis nesaderas ar zaļajām flīzēm. Bet Sandra teica, ka tas esot jautrs. Raibumi griežas dejā.

Noliecos pēc ūdens. Mani pārņem nelabums. Droši vien sākas. Tāda ir tā sajūta.

Ielipoju ļoti lēni.

Ūdens šļakst. Viss griežas dejā. Mana galva tūlīt eksplodēs.

Jātiek uz savu istabu. Jānoguļas. Kāpņu laukumiņā manās iekšās ietriecas nazis. Nazis pārdala mani uz pusēm. Roka saspiež glāzi. Laukumiņš ir milzīgi garš. Netieku kāpņu laukumiņam pāri.

Sāpes iekožas stiprāk, saliec mani – Kāpņu augša –

Krītu –

Tveru margas. Roka šausmīgi raustās, svaids kā zivs, nespēj neko satvert. Joprojām krītu.

Galva sašķīst.

Stikls –

Viss sašķīst.

(150.–152. lpp.)

Dženifera E. Smita. *Iespēja iemīlēties no pirmā skatiena*

Hedlija un Olivers pavisam nejauši satiekas lidostā. Hedlija un Olivers dodas uz Angliju. Hedlijas un Olivera vietas lidmašīnā arī nejauši ir līdzās. Vai tas būs liktenīgi?

Stjuarte jau ir aizgājusi pie nākamās rindas. Olivers iebāž roku kabatā un sameklē austiņas. Austiņas Olivers izvelk no *iPod* ligzdas. Hedlija mugursomā meklē savas austiņas. Olivers ar interesi aplūko grāmatas un žurnālus, ko Hedlija no somas liek klēpī.

– Tātad tu tomēr lasi šādu tādu labu literatūru, – Olivers saka. Olivers paņem nobružātu grāmatu “Mūsu kopējais draugs”. Olivers uzmanīgi, ar lielu cieņu šķir lappuses.

– Man patīk Dikenss.

– Man arī, – Hedlija atteic. – Bet šo grāmatu es vēl neesmu lasījusi.

– Izlasi gan, – Olivers iesaka. – Tā ir viena no labākajām.

– Jā, esmu dzirdējusi.

– Bet kāds to noteikti ir lasījis. Re, kā ielocītas lappuses.

– Mans tēvs. – Hedlija sarauc pieri. – Viņš man grāmatu uzdāvināja.

Olivers palūkojas uz meiteni. Olivers aizver grāmatu un noliek to klēpī.

– Un?

– Un es to vedu uz Londonu, lai atdotu viņam.

– Neizlasītu?

– Neizlasītu.

– Rādās, ka viss ir sarežģītāk, nekā izklausās.

– Tev pareizi rādās, – Hedlija paloka galvu.

– Tev grāmata varētu patikt, – viņš smaidot izmisīgi piebilst. (..)

– Tās ir tēva kāzas, – Hedlija klusi saka. – Tēvs precas.

1. Vai esi piedzīvojis situāciju, kad tikko iepazīts cilvēks šķiet kā sen zināms? Ar šādu cilvēku ātri veidojas kontakts un saprašanās. Dalies savā pieredzē!

2. Vai cilvēkus var vienot grāmata?
Vēro, kā tekstā Č. Dikensa darbs satuvina Hedliju un Oliveru!

– Ak tā. – Olivers paloka galvu. – Jā. – Tad jau laikam tā nav kāzu dāvana. – Nē, – viņa iesaucas. – Tas drīzāk žests vai pat protests. – Protests Dikensa gaumē, – Olivers spriež. – Tas ir interesanti. – Tā varētu teikt. Olivers vēl aizvien slinki šķirsta lapas. Olivers ik pa brīdim iepauzē un izlasa kādu rindu. – Tu vēl vari pārdomāt. – Ja vajadzēs, varu paņemt grāmatu bibliotēkā. – Ne jau to es domāju. – Es zinu. – Hedlija atkal palūkojos uz grāmatu. Tad Hedlija pēkšņi kaut ko pamana un nedomājot satver Oliveru aiz rokas. – Pagaidi, nekusties! Olivers paceļ rokas. Hedlija paņem grāmatu. – Šķiet, ka es kaut ko ieraudzīju, – Hedlija saka un šķir lapas atpakaļ. Hedlija pamana grāmatā pasvītrotu teikumu. Hedlijai aizraujas elpa. Līnija grāmatā nav taisna. Tinte ir izbalējusi. Tas ir vienkāršākais atzīmes veids. Nav ne piezīmju uz lappuses malām, ne atlocīta stūra. Tikai viena vienīga dziļi grāmatas dzīlēs paslēpta līnija. Pasvītrojums ar viļņotu tintes vilcienu. Olivers palūkojas uz Hedliju. Olivera sejā ir lasāms jautājums. Tāpēc Hedlija velk ar pirkstu līdz pasvītrotajam teikumam un nolasa to skaļi: – <i>Vai labāk ir atrast kaut ko labu un pēc tam pazaudēt vai arī nekad pie tā netikt?</i> (61.–65. lpp.)	Čārlzs Dikenss ir 19. gadsimta angļu rakstnieks. Č. Dikenss ir daudzu nozīmīgu romānu autors (“Olivers Tvists”, “Dāvids Koperfilds” u. c.). 3. Kāda tavā ģimenē ir attieksme pret grāmatu dāvināšanu un grāmatām mājās? Vai vecāki piedalās bērnu lasītāja gaumes veidošanā? 4. Izlasi Hedlijas tēva atzīmētos citātos! Ko viņš vēlas savai meitai pateikt? Kāpēc tēvs nepasaka to tieši?

Kad Hedlija jau lasīja pati, viņa ar tēvu vēl aizvien pārrunāja literatūras klasikas darbus: “Annu Kareņinu”, “Lepnumu un aizspriedumus” un “Dusmu augļus”. Tas bija gluži kā apceļot pasauli, atstājot tukšas vietas grāmatplauktā.

Tēvs bieži Hedlijai dāvināja grāmatas Ziemassvētkos, dzimšanas dienā vai vispār bez iemesla. Reizēm tās bija senas grāmatas ar skaistiem vākiem. Citreiz vecas, daudzkārt lasītas grāmatas mīkstos vākos. Šīs grāmatas tēvs nopirka par dažiem dolāriem uz ielas stūra. Māti tas vienmēr kaitināja. Sevišķi, ja tā pati grāmata jau bija tēva kabinetā.

– Šajā mājā vēl trūkst tikai pāris vārdnīcu. Tad grāmatas mūs apraktu pilnībā. Bet tu pērc un pērc liekas!

Tomēr Hedlija to saprata. Hedlija negatavojās visas grāmatas uzreiz izlasīt. Varbūt kādreiz Hedlija grāmatas izlasīs. Bet pagaidām ne. Tas drīzāk bija žests. Tēvs deva meitai svarīgāko, ko spēja. Tēvs deva meitai svarīgāko, kā prata. Tēvs bija augstskolas pasniedzējs. Tēvs mīlēja literatūru. Tēvs veidoja Hedlijas bibliotēku tā, kā citi būvē savām meitām mājas.

Toreiz Aspenā tēvs aizgāja no ģimenes. Pirms aiziešanas tēvs uzdāvināja Hedlijai grāmatu “Mūsu kopējais draugs”. Tēva rīcībā bija kaut kas pazīstams. Hedlija par tēva aiziešanu bija satriekta. Tāpēc dāvana sāpēja vēl vairāk. Hedlijai nekas cits neatlika, kā nelikties par grāmatu ne zinīs.

Tagad Londonas metro Hedlijai, izrādās, ir liels prieks par dāvāto grāmatu. Jau gadiem ilgi meitene nav lasījusi Dikensa darbus. Pirmkārt, tāpēc, ka bijušas citas svarīgākas lietas. Otrkārt, tāpēc, ka šādi Hedlija varēja klusējot nostāties pret tēvu.

Cilvēki mēdz teikt, ka grāmatas palīdz izrauties no realitātes. Te, metro, šī grāmata nozīmē ķeršanos pie salmiņa. Hedlija šķirsta lappuses. Viss pārējais pagaist. Nav vairs elkoņu un somiņu ņirboņa gar acīm. Nav sievietes, kas grauž nagus. Nav 2 pusaudžu ar skanošām austiņām. Nav pat vīra, kurš vagona otrā galā spēlē vijoli. No vilciena kustības jau galva plīst pušu. Taču Hedlijas acis turas pie vārdiem grāmatā kā daiļslidotāja sava apgrieziena centrā.

5. Kāpēc starp Oliveru un Hedliju veidojas cieša saikne?

Atbildi pamato ar izlasītajiem faktiem!

6. Kādas emocijas pārdzīvo Hedlija un Olivers?

Kā viņi palīdz viens otram tikt ar tām galā?

Kā tu palīdzi saviem draugiem pārvarēt emocijas?

7. Vai tu atzīmē, izraksti vai varbūt fotografē kādas sev svarīgas atziņas grāmatās? Kāpēc daudzi cilvēki tā dara?

Hedlija lasa nodaļu pēc nodaļas. Hedlija aizmirst, ka ir gribējusi grāmatu vispār atdot atpakaļ. Teksts, protams, nav tēva. Taču tēvs tik un tā ir šajās lappusēs sastopams. Tas liek aizdomāties. Īsi pirms vajadzīgās stacijas Hedlija pārstāj lasīt. Hedlija cenšas atcerēties pasvītoto teikumu, ko bija ieraudzījusi lidmašīnā. Pirksti šķir lapas. Bet Hedlijas acis meklē tintes pasvītrojumu. Tāpēc Hedlija ir pārsteigta, kad atrod vēl vienu pasvītrotu teikumu. Tur rakstīts: <i>“Dzīvē ir dienas, kas gan dzīvības, gan nāves vērtas.”</i> Hedlija sajūt krūtīs mežglu. (136. –138. lpp.)	8. Izveidojiet klasē savu nozīmīgāko citātu izstādi! 9. Pārrunājiet klasē, kuriem lasītājiem šis darbs varētu būt piemērots!
Olivers skatās uz grāmatas vāku. – Pa ceļam šurp mazliet palasīju, – Hedlija stāsta. – Patiesībā grāmata ir tīri laba. – Bet kā tu mani atradi? – Kāzās kāds grasījās doties uz bērēm Pedingtonā, – Hedlija atbild. Olivers saraujas no vārda “bēres”. – Man vienkārši bija nojauta. Olivers paloka galvu un lēni atver grāmatu. – Manam tēvam ir pirmais izdevums, – Olivers paziņo un saviebjas. – Tēvs grāmatu glabāja kabinetā uz visaugstākā plaukta. Es bērībā vienmēr gribēju grāmatu redzēt. Nemaz nezināju, ka grāmata ir tik vērtīga. Es biju iedomājies, ka tēvam šī grāmata liekas vērtīga kāda cita iemesla dēļ. Nekad neesmu redzējis, ka viņš lasītu ko citu kā vien juridiskos papīrus. Bet dažreiz tēvs kā no zila gaisa kaut ko nocītēja. – Varbūt tēvs nemaz nebija tāds, kā tu domā... – Nevajag. – Olivers apvelta meiteni ar skarbu skatienu. – Ko nevajag? – Negribu par viņu runāt! – Oliveram iedegas acis. – Piedod, – Hedlija klusi ierunājas, – Man nevajadzēja šurp nākt. – Nē, – Olivers saka. Hedlija neizpratnē raugās uz Oliveru. Hedlija grib šajos vārdos saklausīt citus: <i>Neaizej! Paliec vai Piedod man arī!</i> Taču Olivers tikai pasaka: – Tas nekas.	

Hedlija pamīnājas no vienas kājas uz otru. Hedlijas papēži grimst mitrajā zemē.

– Man laikam jāiet, – Hedlija ieminas. Hedlijas acis gan saka citu: *Es centos*. Plaukstas ir grūti noturēt mierā, jo tās saka: *Lūdzu!*

– Jā, – viņš atbild. – Man arī.

Abi jaunieši gan nekustas ne no vietas. Hedlija saprot, ka ir aizturējusi elpu. Saki, lai es palieku.

– Bija prieks tevi vēlreiz satikt, – Olivers stīvi novelk. Olivers pastiepj roku. Hedliju tas sarūgtina. Hedlija piesardzīgi satver Olivera roku. Tā arī abi paliek – ne turas rokās, ne sarokojas. Tad Olivers izlemj aiziet.

– Lai tev veicas! – Hedlija atvadās. Hedlija tomēr negrib ticēt, ka viss beigsies tā.

– Paldies. – Olivers paloka galvu. Olivers paķer žaketi un pārmet pār plecu. Olivers žaketi pat nenopurina. Olivers aiziet caur dārzu. Hedlijai kļūst nepatīkami. Hedlija aizver acis. Tādā veidā Hedlijai nevajadzēs domāt par nepateikto. Kad Hedlija acis atver, Olivers jau ir nozudis. Hedlijai nevajadzēja šurp braukt. Tas nu ir skaidrs. Saule noriet. Hedlijai būtu jāatrodas citā vietā. Vēlme, kas lika braukt šurp, ir pazudusi. Hedlija paņem grāmatu “Mūsu kopējais draugs”. Hedlija pāršķirsta šo grāmatu. Hedlija atver vienu no ielocītajām lapām. Hedlija pamana, ka locījuma stūris kā bulta norāda uz vārdiem: “Neviens šajā pasaulē nav nevērtīgs, ja atvieglo kāda cita nastu.”

Paiet dažas minūtes. Hedlija jau ir apgājusi apkārt baznīcai. Pie durvīm sastājušies ģimenes locekļi. Olivers stāv pret Hedliju ar muguru. Hedlija paiet ātrāk un nosarkst. Hedlija nesaprot, kāpēc ir nosarkusi. Hedlija aizsteidzas garām Oliveram un svešajai meitenei. Hedlija paiet garām statujai, garām baznīcai, garām tornim un garām melnajām mašīnām. Melnās mašīnas ir gatavas vest bēriniekus uz kapsētu.

Pēdējā brīdī Hedlija nedomājot noliek grāmatu uz kādas mašīnas motora pārsega un aiziet. Neviena Hedlijai nepaspēj neko pajautāt.

(155. –159. lpp.)

Tomēr ir noticis tā, kā ir. Pienāk puisis ar grāmatu rokās.
 Pienāk puisis ar sašķiebušos kaklasaiti. Pienāk puisis un apsēžas viņai blakus.
 Nevienš neuzsāk sarunu pirmais. Olivers sēž blakus un lūkojas taisni uz priekšu. Olivers it kā gaida, kad Hedlija beigs raudāt. Hedlija par tādu sapratni ir tikai pateicīga.
 – Šķiet, tu kaut ko aizmirsi, – Olivers beigu beigās ierunājas un uzsit pa grāmatu. Grāmata ir viņam klēpī.
 Hedlija neatbild, tikai slauka acis un šņaukājas. (..)
 Olivers iesmejas un tad pieliecas Hedlijai pie auss.
 – Cilvēki, kas nejauši satiekas lidostās, iemīlas par 72 procentiem biežāk nekā tie, kas satiekas citur.
 – Tas ir smieklīgi. – Hedlija atkal piespiež vaigu Oliveram pie pleca. – Diez kas tev to iestāstījis?
 – Tu, – Olivers iesmejas. – Šodien tu to pat mēģināji tūkstoš reižu.
 – Šodien jau ir gandrīz beigusies, – Hedlija iebilst un palūkojas uz sienas pulksteni zeltītajā ietvarā kāzu zāles otrā pusē. – Vēl ir tikai četras minūtes. Pulkstenis ir 11:56.
 – Tas nozīmē, ka esam iepazinušies pirms 24 stundām.
 – Liekas gan, ka senāk.
 – Cilvēkiem, kas sastopas vismaz 3 dažādās situācijās 1 diennakts laikā, ir 98 procentu varbūtība, ka viņi satiksies vēl kādu reizi. Vai tu to zināji? – Olivers jautā.
 Šoreiz Hedlija neiebilst. Šoreiz Hedlija grib noticēt, ka tā ir taisnība.

(197.–205. lpp.)

2. uzdevums

Kurš no iepriekš lasītajiem darbiem tev patika visvairāk?

Izveido par šo darbu fotostāstu! Sameklē atbilstošas fotogrāfijas vai fotografē pats!

Sakārto fotogrāfijas stāsta sižeta secībā! Ja nepieciešams, papildini fotogrāfijas ar frāzēm no teksta!

3. uzdevums

Novērtē izlasītos tekstu fragmentus! Piešķir katrā kritērijā līdz 5 zvaigznēm!

Vienu būtisku kritēriju piedāvā pats!

Kritēriji	Meitene tīmeklī	Kā tev klājas, Anna?	Es joprojām krītu	Iespēja iemīlēties no pirmā skatiena
Atklāj jauniešiem aktuālas problēmas				
Piedāvā draudzēšanās pieredzi				
Ir emocionāls				
Raisa pārdomas par dzīvi				
Ļauj darbā atklāto pieredzi sasaistīt ar savu pieredzi				
Rosina izlasīt visu darbu				

4. uzdevums

Salīdzini savu vērtējumu ar klasesbiedru vērtējumiem!

Apkopojiet klasesbiedru viedokļus!

5. uzdevums

Uzraksti 4 secinājumus par katru no lasītajiem darbiem!